

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2345

Vragen van het lid **Van Kent** (SP) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (Openbaar Vervoer en Milieu) over *het nieuws dat minder milieucontroles plaatsvinden door personeelstekorten bij omgevingsdiensten* (ingezonden 16 juli 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Jansen** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 27 augustus 2024)

Vraag 1

Wat is uw reactie op het nieuws dat omgevingsdiensten vanwege personeelstekorten niet kunnen voldoen aan opdrachten die zij van regionale overheden krijgen?¹

Antwoord 1

Ik ben bekend met dit nieuwsbericht en ik vind het zorgwekkend dat omgevingsdiensten vanwege personeelstekorten niet kunnen voldoen aan de opdrachten die zij van regionale overheden krijgen. Het waarborgen van een veilige en gezonde leefomgeving is van groot belang, en voldoende personeel bij de omgevingsdiensten is essentieel om dit te kunnen realiseren.

Vraag 2

Kunt u een overzicht geven van de personeelstekorten per omgevingsdienst en daarbij aangeven hoeveel jaarlijks wordt uitgegeven aan de inhuur van externe medewerkers?

Antwoord 2

Omgevingsdienst NL deelt het beeld dat de omgevingsdiensten 5%-30% van het personeelsbestand aan vacatures hebben open staan. Voor inhuur geldt dat de verschillen tussen omgevingsdiensten variëren van 20% – 35% van de totale personeelskosten. In 2025 wordt het volgende tweejaarlijkse onderzoek uitgevoerd wat een geactualiseerd inzicht geeft in de situatie bij de omgevingsdiensten.

Vraag 3

Deelt u de mening dat goed uitgeruste milieu-inspectiediensten van essentieel belang zijn voor een gezonde, veilige en schone leefomgeving?

¹ NOS, 15 juli 2024: «Minder milieucontroles door personeelstekorten omgevingsdiensten»

Antwoord 3

Ja, ik erken het belang van een goed uitgeruste milieu-inspectiediensten voor een gezonde, veilige en schone leefomgeving.

Vraag 4

Kunt u per omgevingsdienst aangeven hoeveel milieucontroles zijn blijven liggen of onvolledig zijn uitgevoerd als gevolg van onderbezetting en/of het niet voldoen aan de eigen kwaliteitseisen?

Antwoord 4

Uit het tweejaarlijkse onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van VTH uit 2023 zijn er ongeveer 70.000 milieucontroles uitgevoerd in 2023. Het beeld van Omgevingsdienst NL is dat enkele milieucontroles later worden uitgevoerd als gevolg van een tijdelijk tekort aan medewerkers. Hierdoor komt de handhaving onder druk te staan. Ik beschik niet over informatie over het exacte aantal milieucontroles dat per omgevingsdienst is blijven liggen of onvolledig is uitgevoerd vanwege onderbezetting of het niet voldoen aan de eigen kwaliteitseisen. Deze informatie wordt geregistreerd door de omgevingsdiensten zelf, omdat zij verantwoordelijk zijn voor het monitoren van hun eigen prestaties en het rapporteren hierover aan de bevoegde gezagen (provincies en gemeenten).

Vraag 5

Kunt u per omgevingsdienst aangeven in hoeverre hierdoor de omgevingsrisico's zijn toegenomen?

Antwoord 5

Het is niet mogelijk om per omgevingsdienst exact aan te geven of de omgevingsrisico's zijn toegenomen en zo ja, in hoeverre dit het gevolg is van personeelstekorten. De primaire verantwoordelijkheid voor het tegengaan van omgevingsrisico's ligt bij bedrijven. Waar klachten zijn, treedt de omgevingsdienst met extra prioriteit op. Toezichhouders van omgevingsdiensten voeren op basis van een risicomodel reguliere (bedrijfs)controles uit bij bedrijven.

Vraag 6

Wat heeft uw ministerie gedaan om de personeelstekorten bij de omgevingsdiensten in te lopen?

Antwoord 6

De eigenaren en opdrachtgevers van de omgevingsdiensten (provincies en gemeenten) zijn verantwoordelijk voor het op peil houden van de capaciteit bij de omgevingsdiensten. Ik zie dat de huidige capaciteit van de omgevingsdiensten niet voldoende is en dat de krappe arbeidsmarkt ook hier een aandachtspunt is. In aanvulling op acties van het bevoegd gezag, lanceerde het interbestuurlijk programma VTH-stelsel dit jaar een naamsbekendheids-campagne die doorloopt tot in 2025. Deze campagne is bedoeld om het werk van omgevingsdiensten te promoten. Mijn departement heeft de afgelopen twee jaar een Specifieke Uitkering beschikbaar gesteld aan omgevingsdiensten waarmee diverse omgevingsdiensten regionale arbeidsmarktprojecten hebben uitgevoerd.

Vraag 7

Wat kunt u aanvullend doen om de personeelstekorten bij de omgevingsdiensten in te lopen?

Antwoord 7

De naamsbekendheidscampagne in verband met de arbeidsmarkt is in maart 2024 van start gegaan. Vanuit mijn departement bieden wij aanvullende ondersteuning door budget vrij te maken om de campagne te kunnen herhalen na de looptijd van het IBP VTH. Mogelijk komt er naast de online-campagne, die momenteel loopt, ook een fysieke campagne.

Vraag 8

Kunt u aangeven bij welke beroepsgroepen in ons stelsel van milieuhandhaving zich de grootste personeelstekorten voordoen?

Antwoord 8

De situatie kan per omgevingsdienst verschillen, maar in grote lijnen zitten de grootste knelpunten in een tekort aan vergunningverleners en specialisten. Bij specialisten kunt u denken aan adviseurs voor lucht, geluid en externe veiligheid.

Vraag 9

Hebben de ingezette wervingscampagnes van de gezamenlijke omgevingsdiensten geleid tot een toename in het aantal ingevulde vacatures?

Antwoord 9

De resultaten van individuele campagnes van omgevingsdiensten zijn mij niet bekend. Ook de landelijke naambekendheidscampagne vanuit het IBP VTH registreert niet hoeveel vacatures daadwerkelijk vervuld worden als rechtstreeks gevolg van de campagne. De campagne is gericht op naams- en inhoudsbekendheid, niet op directe werving. Evaluatie zal wel een indicatief beeld geven van de mate waarin omgevingsdiensten respons krijgen op hun vacatures als uitkomst van de campagne «Omdat je staat voor je omgeving». Uitkomsten zullen via de laatste IBP VTH voortgangsrapportage met de Kamer worden gedeeld.

Vraag 10

Kan uw ministerie bijdragen aan verdere werving voor banen bij omgevingsdiensten, zoals het Ministerie van Defensie doet met voorlichting op onderwijsinstellingen en het uitzenden van landelijke reclamecampagnes?

Antwoord 10

De situatie bij Defensie is van andere aard. In het VTH-domein zijn uiteindelijk de gemeenten en provincies als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het functioneren van de omgevingsdiensten. Dat neemt niet weg dat ik dit onderwerp belangrijk vind. Er is budget vrijgemaakt om de naamsbekendheidscampagne te kunnen herhalen na de looptijd van het IBP VTH. Ook heb ik het voornemen om de versterking van Omgevingsdienst NL te subsidiëren.

Vraag 11

Kunt u een overzicht geven van de maatregelen die vanuit uw ministerie zijn genomen om het milieutoezicht te versterken sinds de publicatie van de kritische rapporten van de Algemene Rekenkamer, de commissie-Van Aartsen en de Onderzoekraad voor Veiligheid?^{2 3 4}

Antwoord 11

Met de Kamerbrief van 27 juni jl. heeft mijn voorganger de Kamer geïnformeerd over de voortgang van de versterking van het VTH-stelsel⁵. Bijlage 1 bij die brief bevat de voortgangsrapportage IBP VTH waarin de aanbevelingen van de commissie-Van Aartsen zijn uiteengezet in concrete acties en resultaten.

Vraag 12

Bent u bereid om alle vragen apart te beantwoorden?

Antwoord 12

Ja.

² Algemene Rekenkamer (2021): Handhaven in het Duister; De aanpak van milieucriminaliteit en -overtredingen, deel 2

³ Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (2021): Om de leefomgeving; Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur

⁴ Onderzoekraad voor Veiligheid (2023): Industrie en Omwonenden

⁵ Kamerstuk 22 343, nr. 397.